

nak emberformáló értéke lesz, sőt mi több: emberformáló feladata.

Az értelmét vesztett „Művészet a művészetért” elv helyett én ma már azt mondanám: „Művészet a népért.”

Ha a mai művészet egyik jellemző vonása a kutatás, ez azért is van, mert minden emberi cselekvést a kutató szándék, a haladásra való törekvés jellemez, és ezt a művészet híven tükrözi.

Am a művészet a maga különbözőségének is tükröződése, és ebben található mai kiállításunknak egy második aspektusa. Ugyanis azon voltunk, hogy ez a kiállítás megmutassa a francia mai művészet különbözőségét, mint állandó tulajdonságainak egyikét. Azt a különbözőséget, amely a francia nemzet realitását fejezi ki, a hagyományok megőrzése mel-

lett a kutatások és a tapasztalatok ímerészségét.

De biztosak vagyunk abban, hogy mind ennek való értéke lesz Franciaországban éppen úgy, mint bárhol a világon, a népek az alkotásnak élő támaszai, az alkotóknak ihletői.

Úgy tetszik, hogy ma a művészeti élet kiterjedtebb, mert az alkotók a tömegek felé fordulnak és viszont, és véleményem szerint e harmonikus kapcsolatok forrása az a szabadság, amely elesíti a tömegek művészeti tudatát, erősíti a művészek alkotó erejét.

Befejezésül még csak azt szeretném elmondani, hogy művészeink milyen baráti igyekezettel támogattak bennünket jelenlegi kiállításunk megvalósításában. Ez nemcsak az önök hazája iránti rokonszenvet igazolja, de azt is, hogy menyire él bennük a kultu-

rális és művészeti kapcsolatok iránti szükségérzet. A megismerés és a megismertetés vágya. Egy ország sem hagyhatja figyelmen kívül a más országokban végbemenő alkotást és fejlődést.

Megvan a törekvés, hogy kapcsolatainkat kimélyítsük önökkel is, másokkal is. És ha ez a kiállítás, csak a kicsi gyermek első lépésének mondható is, akkor cselekszünk a legjobban, ha messzebb megyünk.

Még egyszer köszönetem fejezem ki önöknek, kedves barátaim, és azoknak, akik hozzájárultak e kiállítás megvalósításához, s most még csak azt kívánom, hogy a kiállítást siker kísérje magyarországi útjain.

Fordította:

MADÁCSY LÁSZLÓ

FRANCIA GRAFIKAI KIÁLLÍTÁS A MÓRA FERENC MÚZEUMBAN

A képzőművészek és a művészetkedvelő közönség napjainkban érdeklődően tekint Párizs felé. Izgalommal kíséri figyelemmel az impresszionizmus, posztimpresszionizmus, kubizmus bölcsője, Manet, Cézanne és Picasso otthona felől érkező művészeti híreket.

Az elmúlt hetekben a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában bemutatott Francia Grafikai Kiállítás a legkövetlenebb híradást jelentette a mai francia művészetéről.

A kiállítás anyagát hozzánk küldő tekintélyes párizsi képzőművészeti egyesület elnökét, Jean Milhau művészettörténészt a kiállítás megnyitójaként is üdvözölhettük Szegeden. Az Union des Arts Plastiques vezetősége egyébként gon-

doskodott róla, hogy bemutassa — amennyire az a mindössze hatvan grafikai mű keretében lehetséges — azokat a komoly hatóerőt jelentő irányzatokat és azokat a problémákat, amelyek ma Párizsban, a világ és jelentős művészeti központjában az alkotókat foglalkoztatják.

A képtár falain a világvizonylatban legismertebbek közül való Picart le Doux, Fougieron, Vasarely és Pignon alkotásai mellett a még fiatalok vagy kevéssé ismertek neveivel is találkozhattunk. A bemutatott anyag alapján örömmel láttuk, hogy a közismerten szellemes, élénk érzékenységgel reagáló francia művészet ma sem horgonyozott le egyik vagy másik szellemi áramlat leszűkített világához. A művek tartalmi és formai

sokfélesége, a művészi magatartás változatossága sokoldalú alkotótevékenységről, az irányzatok tarka skálájáról tanúskodik.

A tárlat anyagából is következtethetjük, hogy a franciákat — miként a művészeket világszerte — a tárgyi ábrázolással lényegében adekvát tartalmi igényű, tehát közvetlenül közlő jellegű művészi szándékon túl a bonyolultabb gondolatartalmak közvetítésére alkalmas művészi kifejezőeszközök keresése foglalkoztatja elsősorban.

A néhány valóságélményt egyszerűen rögzítő vagy leíró jellegű — rendszerint posztimpresszionisztikus formálással megoldott — kép mellett a kiállítás java anyagát az áttételesebb közlésigényű művek képezték.

Első példaként: Pignon közvetlen előadású kakasrápillantásra egyszerű, leíró szándékú műnek tűnhet. Am egyéniséget tükröző expresszivitásával, az egyszerű szárnyast mintegy önálló „személyiséggé” emelve, a kép az egész élővilág lírai indítású kifejezője lett.

Picart le Doux kagylókkal komponált csendéletének részletező finomságú formavilága bár a fenténél is inkább emlékeztet a természetleíró törekvésekre — mégis a kép teljesen szőnyegszerű síkrahangoltsága, a rendkívül kiegyensúlyozott — valóságba soha hasonló harmóniába nem ötvöződő — színek és formák rendszere a művet a tengeri hangulatok felidőzésén túlmutató áttétellel az állandóság, a változhatatlanság gondolatának kifejezőjévé avatja. Tisserand hasonló eszközökkel előadott „Karosszék” c. műve pedig a székábrán megjelenő arcképpel az emberi emlékezésben, a nemfelejtésben rejlő állandósító erő kifejezője.

A kiállításon egyébként gyakran találkoztunk ehhez hasonló művészi ina-

gatartással: — az alkotó a fogalmi tartalmak szürrealisztikus kicsengését az ennek a szándéknak látványosan ellentmondó, részletező naturalista formálással még erőteljesebben hangsúlyozza.

Az ugyancsak világviszonylatban elismert művész, Fougueron „Kompozíció” c. alkotásán szintén az érzékelhetően létező valóságokra építette művészi mondanivalóját. Sportban viaskodó figuráinak dinamikus kavargó vonalvezetésével, könnyű, lazúros, ritmikusan hullámzó színkontrasztjaival azonban — Picart le Doux és társai világával ellentétben — az élet állandó mozgását, változásait, az emberi küzdelem gondolatát általánosítja.

A magyar származású Vasarelynek, az op'art világhírű mesterének művészete a fekete-fehérek szürkék geometrikus rendbeépítettségén alapszik, formavilága a valóságtól teljesen elvonatkoztatott. Mégsem öncélú ez a képalakítás. Hangulatot, tartalmat közlő indítékai világosak. Most bemutatott „Attika III” c. képe a horizontálisok és vertikálisok

szigorú világát a rombuszok és egyirányú hangsulú átlók dinamikus rendszerébe billenti. Ezzel az egy irányba haladás fogalmát fordította a képzőművészet nyelvére.

... Folytathatnánk a művek elemzését, de aligha szorul további igazolásra, hogy a kiállítás valóban sokoldalúan tükrözte a francia művészek törekvéseit. Láthattuk, hogy sokféle úton kutatják a fogalmi valóság képzőművészeti kifejezésének lehetőségeit, s ezen a téren elért eredményeik annak bizonyítékai, hogy a képalkotó művészet — a grafika, festészet és szobrászat — alkalmas magasrendű valóságképek: gondolattartalmak közvetítésére.

Külön köszönet illeti a kiállítás anyagának összeállítóit, az Union des Arts Plastiques minden kiállító művészt, hogy bátran, előítéletektől mentesen mutatták meg munkáikat, s így színvonalas bepillantást nyújtottak elsősorban saját s ezen keresztül a francia művészet világába.

ROZVÁNYI MÁRTA

FILMSZEMLE

KÉT VÉLEMÉNY A FALAK-RÓL

FALAK

Tibeti imamalom módjára szakadatlanul, gondolkodásra, tünődésre pillanatnyi időt sem hagyva peregnek a szavak. A néző előbb még mindegyiket felfogja közülük, majd minden második-harmadik jut el a tudatáig, később pedig már ennyi sem. Csak egy-egy különösen villámló, a többinél is nagyobb fényt vető kifejezés szikrázik fel előtte — akár a folyóvízből kivágódó-eltűnő halak.

Szózuhatag, különösen ficánkoló kifejezés-pisztrángokkal — képletesen, de aligha rossz hasonlatot választva így

minősíthetjük Kovács András új filmjét, amelyben — mint annyiszor és annyiféleképp olvashattuk — az ún. negyvenes generáció gondjairól, az ő gondolataikat, tetteiket visszafogó tényezőkről volt szándéka egyet-mást elmondani.

Elmondani — hangsúlyozzuk, mert a *Falak* elsősorban s szinte kizárólagosan a kimondott szavakra épít, azok vonják meg a film kereteit, s azok is töltik ki hol egészen nemes, hol pedig — ritkábban — kevésbé értékes tartalommal.